

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом Балаклійського ліцею № 3
від 22.05.2023 № 34-ОД

Директор

Віта КОВАЛЕНКО

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
БАЛАКЛІЙСЬКОГО ЛІЦЕЮ № 3
БАЛАКЛІЙСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Схвалено на засіданні
педагогічної ради Балаклійського
ліцею № 3
протокол від 22.05.2023 № 34

ЗМІСТ

Пояснювальна записка

РОЗДІЛ 1. ПРИЗНАЧЕННЯ ЛЦЕЮ ТА ЗАСОБИ ЙОГО РЕАЛІЗАЦІЇ

РОЗДІЛ 2. ОПИС «МОДЕЛІ» ВИПУСКНИКА ЛЦЕЮ

РОЗДІЛ 3. ЦІЛІ ТА ЗАДАЧІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

РОЗДІЛ 4. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ЗАСТОСОВУВАНИХ У НЬОМУ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

РОЗДІЛ 5. ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ТА ЇЇ ОБҐРУНТУВАННЯ

5.1. Освітня програма початкової ланки (1-4-ті класи)

5.2. Освітня програма (5-6-ті класи)

5.3. Освітня програма (7-9-ті класи)

5.3. Освітня програма (10-11- ті класи, профільний рівень)

РОЗДІЛ 6. ПОКАЗНИКИ (ВИМІРНИКИ) РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

РОЗДІЛ 7. ПРОГРАМНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Додатки

Пояснювальна записка

Реквізити закладу освіти

Балаклійський ліцей №3 Балаклійської міської ради Харківської області знаходиться в комунальній власності, є юридичною особою, має печатку, штамп.

Директор Коваленко Віта Вікторівна

Реквізити: 64207, Україна, Харківська область, Ізюмський район, місто Балаклія, вулиця Покровська, будинок 25, код ЄДРПОУ 25457278.

Засновником освітнього закладу є Балаклійська міська рада Харківської області.

За Статутом є ліцеєм з початковою школою та гімназією.

Освітня програма Балаклійського ліцею №3 Балаклійської міської ради розроблена на основі державних освітніх стандартів і зразків освітніх навчальних програм. Освітня програма Балаклійського ліцею №3 є наскрізною, охоплює освіту на I (початкова освіта), II (базова середня освіта) та III (профільна середня освіта) ступенях навчання. Програма кожного рівня навчання у спрощеному вигляді являє собою сукупність предметних основних і додаткових освітніх програм, а також опис технологій їхньої реалізації. Таким чином, вона визначає єдність взаємопов'язаних основних і додаткових освітніх програм і відповідних їм освітніх технологій, що визначають зміст освіти, спрямованих на досягнення прогнозованого результату діяльності ліцею.

Головною **метою** освітнього закладу є надання якісних освітніх послуг, навчання, виховання, виявлення обдарувань, соціалізації особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і здобуття освіти упродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності, дбайливого ставлення до родини, своєї країни, довкілля.

Основним **завданням** освітнього закладу є:

- створення безпечного розвивального освітнього середовища, вільного від будь-яких проявів насильства, дискримінації, булінгу, цькування та забезпечення прав, свобод та інтересів дітей;
- безперервний процес підвищення ефективності освітнього процесу з одночасним урахуванням потреб суспільства, потреб особистості учня. Цьому сприяє застосування новітніх досягнень педагогіки та психології, використання інноваційних технологій навчання, комп'ютеризація освітнього процесу;
- різнобічний розвиток індивідуальності дитини на основі виявлення її здібностей, формування ціннісних орієнтацій, задоволення інтересів і потреб;
- збереження і зміцнення морального, фізичного і психічного здоров'я учнів;
- виховання учня як громадянина України, національно свідомої, вільної, демократичної, життєво і соціально компетентної особистості, здатної здійснювати самостійний вибір і приймати відповідальні рішення у різноманітних життєвих ситуаціях;
- формування у здобувачів освіти бажання і уміння вчитися, виховання потреби і здатності до навчання упродовж усього життя, вироблення умінь практичного і творчого застосування здобутих знань;
- становлення в учнів цілісного наукового світогляду, загальнонаукової, загальнокультурної, технологічної, комунікативної і соціальної компетентностей на основі засвоєння системи знань про природу, людину, суспільство, культуру, виробництво, оволодіння засобами пізнавальної і практичної діяльності;
- виховання в учнів любові до праці, забезпечення умов для їх життєвого і професійного самовизначення, формування готовності до свідомого вибору і оволодіння майбутньою професією;

- виховання здобувача освіти як людини моральної, відповідальної, з розвиненим естетичним і етичним ставленням до навколишнього світу і самої себе;
- запровадження в ліцеї інноваційних підходів, форм, методів і засобів навчання;
- забезпечення ефективної взаємодії та співпраці всіх учасників освітнього процесу.

Освітня програма Балаклійського ліцею №3 визначає основні шляхи розвитку ліцею. Вона скеровує педагогів до реалізації ціннісних пріоритетів особистості, задоволення освітніх потреб молоді, створення розвивального середовища, у якому б реалізувалася сучасна модель випускника закладу загальної середньої освіти.

РОЗДІЛ 1. ПРИЗНАЧЕННЯ ЛІЦЕЮ ТА ЗАСОБИ ЙОГО РЕАЛІЗАЦІЇ

Балаклійський ліцей №3 Балаклійської міської ради Харківської області **надає освітні послуги та забезпечує:**

- реалізацію права громадян на здобуття сучасної, доступної та якісної освіти відповідно до вимог суспільства, запитів особистості й потреб держави;
- рівний доступ до здобуття повної загальної середньої освіти;
- пріоритетність гармонійного, морального, інтелектуального, фізичного, художнього-естетичного розвитку здобувачів освіти, становлення їхнього духовного психічного та фізичного здоров'я;
- виховання громадянина демократичного суспільства;
- досягнення якісного рівня змісту освіти.

Основними засобами реалізації призначення закладу є:

- засвоєння здобувачами освіти відповідного рівня обов'язкового мінімуму змісту освітніх програм;
- комплексне використання інноваційних технологій і засобів навчання, що забезпечують якісне практичне застосування теоретичних знань навчальних дисциплін і допомагають здобувачам освіти самостійно здобувати знання на базі сучасних засобів навчання, раціоналізувати працю педагогів;
- розвиток мотиваційної сфери особистості, яка здатна реалізувати свої потенційні можливості за будь-яких умов;
- забезпечення компетентнісного підходу до змісту освіти;
- створення ефективної системи профорієнтаційної роботи зі здобувачами освіти;
- проведення моніторингу якості освітніх послуг, особистісного розвитку здобувачів освіти;
- організація роботи з батьківською та громадською спільнотою (педагогіка партнерства).

У той же час заклад освіти має у своєму розпорядженні додаткові засоби реалізації свого призначення, а саме:

- уведення у річний навчальний план предметів, що сприяють загальнокультурному розвитку особистості;
- надання здобувачам освіти можливості спробувати себе в різних видах діяльності;
- надання учням можливості вибору профілю навчання, темпу засвоєння навчального матеріалу;
- оригінальна організація навчальної діяльності, інтеграція навчальної та позанавчальної діяльності;
- надання учням можливості здобувати позашкільну освіту.

Реалізація освітніх програм спрямована на:

- створення умов для реалізації кожним учнем власного освітнього шляху, який відповідав би його навчальним можливостям, інтересам, здібностям, і в той же час забезпечення державних вимог загальноосвітньої підготовки;

- формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для її успішної життєдіяльності;
- всебічний розвиток, виховання і соціалізацію особистості, яка усвідомлюватиме себе громадянином України;
- формування людини, здатної до життя в суспільстві і цивілізованій взаємодії з природою;
- формування громадянина, який прагне до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готовий до свідомого життєвого вибору та самореалізації, трудової діяльності та громадянської активності;
- формування в здобувачів освіти національної самосвідомості;
- активізацію життєвої позиції учнів у виборі професії за рахунок гармонійного поєднання професійного самовизначення, особистісного розвитку та творчого потенціалу;
- підвищення рівня конкурентноспроможності здобувачів освіти.

РОЗДІЛ 2. ОПИС «МОДЕЛІ» ВИПУСКНИКА ЛІЦЕЮ

Випускник ліцею – це цілісна, всебічно розвинена розвинута, здатна до критичного мислення особистість, яка має глибокі знання і вміло користується ним. Знання та вміння отримані учнем тісно взаємопов'язані з його ціннісними орієнтирами. Набуті життєві компетентності випускник вміло використовує для успішної самореалізації у житті, навчанні та праці. Він вміє логічно обґрунтовувати позицію, виявляти ініціативу, вирішувати проблеми, оцінювати ризики та приймати виважені рішення.

Випускник Балаклійського ліцею №3 – це особистість:

- освічена та відповідальна;
- з високими морально-етичними принципами;
- патріот з активною життєвою позицією;
- яка вміє приймати відповідальні рішення;
- здатна до інновацій;
- конкурентноспроможна;
- вміє вчитися впродовж життя.

Випускник початкової ланки - громадянин України:

- усвідомлює свою належність до народу України;
- знає свої права та виконує обов'язки молодшого учня;
- зберігає й продовжує традиції та звичаї українського народу;
- знає свій родовід, з пошаною ставиться до близьких і рідних.

Випускник початкової ланки – це особистість, яка:

- володіє первинними навичками, необхідними в житті;
- формулює і висловлює свою точку зору та виявляє повагу до поглядів інших;
- дотримується правил і норм толерантної поведінки;
- активно залучається до освітнього процесу;
- постійно отримує нові знання й володіє навичками отримання інформації із сучасних додаткових джерел;
- визначає коло власних інтересів;
- усвідомлює свої здібності та прагне до розвитку;
- проявляє самовираження та критичне мислення;
- прагне до захисту та збереження природи.

РОЗДІЛ 3. ЦІЛІ ТА ЗАДАЧІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЛІЦЕЮ

Освітній процес Балаклійського ліцею №3 спрямований на:

- забезпечення засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту початкової, базової, повної загальної освіти на рівні вимог державного освітнього стандарту;
- забезпечення наступності освітніх програм усіх рівнів;
- створення основи для адаптації учнів до життя в суспільстві, для усвідомленого вибору та наступного засвоєння професійних освітніх програм;
- формування позитивної мотивації учнів до навчальної діяльності;
- забезпечення соціально-педагогічних відносин, що зберігають фізичне, психічне та соціальне здоров'я здобувачів освіти;
- розвиток в учнів національної самосвідомості;
- формування толерантної людини та громадянина;
- формування загальної культури особистості, адаптації особистості до життя в суспільстві;
- виховання поваги до прав і свобод людини, поваги до культурних цінностей та особливостей інших народів;
- формування потреби учнів до самоосвіти, самовдосконалення тощо.

РОЗДІЛ 4. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ЗАСТОСОВУВАНИХ У НЬОМУ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Організації навчальної й позанавчальної діяльності учнів спрямовано на формування ключових компетентностей та забезпечує інтеграцію загальноосвітніх програм, додаткових освітніх послуг і виховних заходів, що дозволяє одержати запланований результат освіти – «модель» випускника.

Освітня програма реалізується через упровадження педагогічних технологій, орієнтованих на:

- всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб;
- формування цінностей;
- розвиток самостійності, творчості та допитливості;
- активізацію діяльності здобувачів освіти;
- формування комунікативної культури;
- відстеження індивідуального розвитку дитини;

Для реалізації освітньої програми використовуються такі види педагогічних технологій:

- технологія розвиваючого навчання;
- особистісно орієнтована технологія;
- інформаційні технології;
- технологія дистанційного навчання;
- ігрова технологія.

Застосування сучасних освітніх технологій є складовою системи педагогічних технологій як сукупності методів, методичних прийомів, форм організації навчальної діяльності, що забезпечують досягнення очікуваних результатів.

Відповідно до статті 9 Закону України «Про освіту», в закладі основними формами здобуття освіти є інституційна: очна (денна), дистанційна (за потреби); індивідуальна: екстернатна (за потреби), сімейна форма навчання (за потреби), педагогічний патронаж (за потреби).

Очна (денна) форма здобуття освіти, передбачає безпосередню участь здобувачів освіти в освітньому процесі, навчання в одну зміну, тривалість навчального тижня – 5 днів.

Дистанційна форма, передбачає здобуття освіти за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому середовищі, що функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій, навчання в одну зміну, тривалість навчального тижня – 5 днів;

Індивідуальна (екстернатна) форма здобуття освіти передбачає організацію навчання здобувачів освіти, за яким освітня програма повністю засвоюється здобувачем самостійно, а оцінювання результатів навчання та присудження освітньої кваліфікації здійснюються відповідно до законодавства.

Педагогічний патронаж - це спосіб організації освітнього процесу педагогічними працівниками, що передбачає забезпечення ними засвоєння освітньої програми здобувачем освіти, який за психофізичним станом або з інших причин, визначених законодавством, зокрема з метою забезпечення доступності здобуття освіти, потребує такої форми.

Сімейна форма здобуття освіти – спосіб організації освітнього процесу дітей самостійно їхніми батьками.

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі. Організація освітнього процесу може здійснюватись в очному і дистанційному режимах, або за змішаною формою, що поєднує очний і дистанційний режими. Таке поєднання можливе, зокрема, для різного виду занять (практичні, лабораторні заняття проводяться в очному режимі, лекційні – в дистанційному). Або для різних груп одного класу: частина учнів класу навчаються очно, інша – дистанційно в асинхронному режимі, з можливістю надання учням підтримки шляхом проведення консультацій в синхронному режимі. При цьому для учнів визначається черговість очного та дистанційного навчання з метою забезпечення рівних умов для здобуття освіти. Заклад освіти може організовувати освітній процес із використанням технологій дистанційного навчання за допомогою технічних засобів комунікації, доступних для учасників освітнього процесу. При цьому обсяг навчального часу, що забезпечується в синхронному режимі, визначається педагогічним працівником і може бути менше обсягу, зазначеного в пункті 7 розділу I Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти. Також, в очному режимі, у разі нестачі в укриттях місць для всіх учасників освітнього процесу, можлива організація навчання по змінах або переведення навчання з окремих предметів на дистанційну форму.

Форма організації освітнього процесу може змінюватися впродовж навчального року в залежності від безпекової ситуації у населеному пункті. Організація освітнього процесу не повинна призводити до перевантаження учнів та має забезпечувати безпечні, нешкідливі та здорові умови здобуття освіти. Тривалість виконання завдань для самопідготовки учнів у позанавчальний час не рекомендується більше 1 години у 3 – 5 класах, 1,5 години у 6 – 9 класах, 2 години - у 10-11(12) класах. Учні 1-2 класів не рекомендуються обов'язкові завдання для самопідготовки у позанавчальний час.

Навчальні заняття організовуються за семестровою системою: I семестр – з 01 вересня по 22 грудня 2023 року, II семестр – з 8 січня по 31 травня 2024 року. Упродовж навчального року для учнів проводяться канікули: орієнтовно, осінні з 23 жовтня 2023 року по 27 жовтня 2023 року; зимові з 23 грудня 2023 року по 07 січня 2024 року, весняні з 25 березня 2024 року по 31 березня 2024 року. Орієнтовна дата проведення свята «Останній дзвоник» - 31 травня 2024 року. Дата вручення документів про освіту орієнтовно – 21 червня 2024 року. Для учнів 1-х класів передбачено додаткові канікули орієнтовно з 19 лютого 2024 року по 25 лютого 2024 року. Як передбачено статтею 17 Закону України «Про повну загальну середню освіту» основними видами оцінювання результатів навчання учнів є формувальне, поточне, підсумкове (тематичне, семестрове, річне) оцінювання, державна підсумкова атестація, зовнішнє незалежне оцінювання.

Навчальні заняття проводяться у режимі п'ятиденного робочого навчального тижня в дві зміни.

Початок уроків – 8.30.

Тривалість уроків становить: у 1-му класі – 35 хвилин, у 2 – 4 класах – 40 хвилин, у 5 – 11 класах – 45 хвилин.

Тривалість уроків та перерв:

I зміна

1-й клас:

№ уроку	Початок	Кінець	Перерва
1	8-30	9-05	20 хв.
2	9-25	10-00	30 хв.
3	10-30	11-05	30 хв.
4	11-35	12-10	20 хв.
5	12-30	13-05	

2-4 класи:

№ уроку	Початок	Кінець	Перерва
1	8-30	9-10	15 хв.
2	9-25	10-05	25 хв.
3	10-30	11-10	25 хв.
4	11-35	12-15	15 хв.
5	12-30	13-10	15 хв.
6	13-25	13-10	

5-11 класи:

№ уроку	Початок	Кінець	Перерва
1	8-30	9-15	10 хв.
2	9-25	10-10	10 хв.
3	10-20	11-05	30 хв.
4	11-35	12-20	10 хв.
5	13-05	13-15	10 хв.
6	13-35	14-20	10 хв.
7	14-30	15-15	10 хв.
8	15-15	16-00	

II зміна

1-й клас:

№ уроку	Початок	Кінець	Перерва
1	13-00	13-35	20 хв.
2	13-55	14-30	30 хв.
3	15-00	15-35	30 хв.
4	16-05	16-40	20 хв.
5	17-00	17-35	

2-4 класи:

№ уроку	Початок	Кінець	Перерва
1	13-00	13-40	15 хв.
2	13-55	14-35	25 хв.
3	15-00	15-40	25 хв.
4	16-05	16-45	15 хв.
5	17-00	17-40	15 хв.
6	17-55	18-35	

5-11 класи:

№ уроку	Початок	Кінець	Перерва
1	13-00	13-45	10 хв.
2	13-55	14-40	10 хв.
3	14-50	15-35	30 хв.
4	16-05	16-50	10 хв.
5	17-00	17-45	10 хв.
6	17-55	18-40	10 хв.
7	18-50	19-35	10 хв.
8	19-45	20-30	

Режим дня в закладі підпорядкований створенню оптимальних умов для здійснення успішної освітньої діяльності. Розклад уроків складається з урахуванням динаміки працездатності учнів протягом дня, тижня, семестру, чергування видів діяльності і раціонального розподілу навчального навантаження. Закінчується навчальний рік проведенням державної підсумкової атестації випускників початкової, базової та повної загальної освіти у формі ЗНО.

РОЗДІЛ 5. Освітня програма та її обґрунтування

5.1. Освітня програма початкової ланки (1-4-ті класи)

Освітня програма Балаклійського ліцею № 3 (1-4-і класи) розроблена на виконання ст. 12, ст. 32, ст. 33 Закону України «Про освіту», ст., 3, ст. 4 Закону України «Про повну загальну середню освіту», Державного стандарту початкової освіти (Постанова Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 р. №87), наказу Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22 «Про затвердження типових освітніх програм для 1-2-х класів закладів загальної середньої освіти», наказу Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22 «Про затвердження типових освітніх програм для 3-4-х класів закладів загальної середньої освіти», від 13.07.2021 №813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти», до чинних методичних рекомендацій.

Освітня програма (1-4-і класи) окреслює рекомендовані підходи до планування й організації Балаклійського ліцею № 3 єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти.

Метою початкової ланки є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості та допитливості,

що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Початкова освіта передбачає поділ на два цикли – 1-2 класи і 3-4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреби дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти.

Освітню програму побудовано з урахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- науковості і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предметні або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальний план для 1-4-их класів **(додатки 1-3)** передбачає реалізацію освітніх галузей базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Він охоплює інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності, та варіативну складову. У 2023/2024 навчальному році варіативна складова навчального плану використовуватися не буде у зв'язку із зменшенням освітньої субвенції (зменшення учнівського контингенту) та відсутності лімітних призначень на оплату варіативної складової навчального плану.

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів таких ключових компетентностей:

- 1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;
- 2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;
- 3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;
- 4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

- 5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;
- 6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;
- 7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;
- 8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування вміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;
- 9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, вміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;
- 10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;
- 11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, вміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими людьми. Основою формування ключових компетентностей є досвід учнів, їх потреби, які мотивують до навчання, знання та вміння, які формуються в різному освітньому середовищі (школі, родині), різноманітних соціальних ситуаціях і зумовлюють формування ставлення до них.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання та компетентностей учнів визначено за такими освітніми галузями:

- мовно-літературна (українська мова та література, російська мова, іноземна мова);
- математична;
- природнича, громадянська й історична соціальна, здоров'язбережувальна;
- технологічна;
- інформатична;
- мистецька;
- фізкультурна.

Компетентнісний потенціал кожної освітньої галузі забезпечує формування всіх ключових компетентностей.

Для кожної освітньої галузі визначено мету та загальні результати навчання здобувачів освіти в цілому. За ними впорядковано обов'язкові результати навчання здобувачів освіти, які є основою для їх подальшого навчання на наступних рівнях загальної середньої освіти.

Мовно-літературна освітня галузь включає українську мову та літературу, іншомовну освіту.

Метою вивчення української мови та літератури є формування комунікативної, читацької та інших ключових компетентностей; розвиток особистості здобувачів освіти засобами різних видів мовленнєвої діяльності; здатності спілкуватися українською мовою, мовами відповідних корінних народів і національних меншин для духовного, культурного і національного самовираження, користуватися ними в особистому і суспільному житті, міжкультурному діалозі; збагачення емоційно-чуттєвого досвіду, розвиток мовленнєво-творчих здібностей.

Здобувач освіти:

- взаємодіє з іншими особами усно, сприймає і використовує інформацію для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях;
- сприймає, аналізує, інтерпретує, критично оцінює інформацію в текстах різних видів, медіатекстах та використовує її для збагачення свого досвіду;
- висловлює думки, почуття та ставлення, взаємодіє з іншими особами письмово та в режимі реального часу, дотримується норм літературної мови;
- досліджує індивідуальне мовлення для власної мовної творчості, спостерігає за мовними явищами, аналізує їх.

Метою іншомовної освіти є формування іншомовної комунікативної компетентності для безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування, що забезпечує розвиток інших ключових компетентностей та задоволення різних життєвих потреб здобувача освіти.

Здобувач освіти:

- сприймає інформацію, висловлену іноземною мовою в умовах безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування, та критично оцінює таку інформацію;
- розуміє прочитані іншомовні тексти різних видів для отримання інформації або емоційного задоволення, використовує прочитану інформацію та критично оцінює її;
- надає інформацію, висловлює думки, почуття та ставлення, взаємодіє з іншими особами усно, письмово та в режимі реального часу, використовуючи іноземну мову.

Метою математичної освітньої галузі є формування математичної та інших ключових компетентностей; розвиток мислення, здатності розпізнавати і моделювати процеси та ситуації з повсякденного життя, які можна розв'язувати із застосуванням математичних методів, а також здатності робити усвідомлений вибір.

Здобувач освіти:

- досліджує ситуації і визначає проблеми, які можна розв'язувати із застосуванням математичних методів;
- моделює процеси і ситуації, розробляє стратегії (плани) дій для розв'язування різноманітних задач;
- критично оцінює дані, процес та результат розв'язання навчальних і практичних задач;
- застосовує досвід математичної діяльності для пізнання навколишнього світу.

Метою природничої освітньої галузі є формування компетентностей в галузі природничих наук, техніки і технологій, екологічної та інших ключових компетентностей шляхом опанування знань, умінь і способів діяльності, розвитку здібностей, які забезпечують успішну взаємодію з природою, формування основи наукового світогляду і критичного мислення, становлення

відповідальної, безпечної і природоохоронної поведінки здобувачів освіти у навколишньому світі на основі усвідомлення принципів сталого розвитку.

Здобувач освіти:

- відкриває світ природи, набуває досвіду її дослідження, шукає відповіді на запитання, спостерігає за навколишнім світом, експериментує та створює навчальні моделі, виявляє допитливість та отримує радість від пізнання природи;
- опрацьовує та систематизує інформацію природничого змісту, отриману з доступних джерел, та представляє її у різних формах;
- усвідомлює розмаїття природи, взаємозв'язки її об'єктів та явищ, пояснює роль природничих наук і техніки в житті людини, відповідально поводить себе у навколишньому світі;
- критично оцінює факти, поєднує новий досвід з набутим раніше і творчо його використовує для розв'язування проблем природничого характеру.

Метою технологічної освітньої галузі є формування компетентностей в галузі техніки і технологій та інших ключових компетентностей, здатності до зміни навколишнього світу засобами сучасних технологій без заподіяння йому шкоди, до використання технологій для власної самореалізації, культурного і національного самовираження.

Здобувач освіти:

- втілює творчий задум у готовий виріб;
- дбає про власний побут, задоволення власних потреб та потреб тих, хто його оточує;
- ефективно використовує природні матеріали, дбаючи про навколишній світ;
- практикує і творчо застосовує традиційні та сучасні ремесла.

Метою інформатичної освітньої галузі є формування інформаційно-комунікаційної компетентності та інших ключових компетентностей, здатності до розв'язання проблем з використанням цифрових пристроїв, інформаційно-комунікаційних технологій та критичного мислення для розвитку, творчого самовираження, власного та суспільного добробуту, навичок безпечної та етичної діяльності в інформаційному суспільстві.

Здобувач освіти:

- знаходить, подає, перетворює, аналізує, узагальнює та систематизує дані, критично оцінює інформацію для розв'язання життєвих проблем;
- створює інформаційні продукти та програми для ефективного розв'язання задач/проблем, творчого самовираження індивідуально та у співпраці, за допомогою цифрових пристроїв та без них;
- усвідомлено використовує інформаційні і комунікаційні технології та цифрові пристрої для доступу до інформації, спілкування та співпраці як творець та (або) споживач, а також самостійно опановує нові технології;
- усвідомлює наслідки використання інформаційних технологій для себе, суспільства, навколишнього світу та сталого розвитку, дотримується етичних, міжкультурних та правових норм інформаційної взаємодії.

Метою соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі є формування соціальної компетентності та інших ключових компетентностей, активної громадянської позиції, підприємливості, розвиток самостійності через особисту ідентифікацію, застосування моделі здорової та безпечної поведінки, збереження власного здоров'я та здоров'я інших осіб, добробуту та сталого розвитку.

Здобувач освіти:

- дбає про особисте здоров'я і безпеку, реагує на діяльність, яка становить загрозу для життя, здоров'я, добробуту;
- визначає альтернативи, прогнозує наслідки, ухвалює рішення з користю для здоров'я, добробуту, власної безпеки та безпеки інших осіб;
- робить аргументований вибір на користь здорового способу життя, аналізує та оцінює наслідки і ризики;
- виявляє підприємливість та поводить етично для поліпшення здоров'я, безпеки та добробуту.

Метою громадянської та історичної освітньої галузі є формування громадянської та інших компетентностей, власної ідентичності та готовності до змін шляхом осмислення зв'язків між минулим і сучасним життям, активної громадянської позиції на засадах демократії, поваги до прав і свобод людини, толерантного ставлення до оточуючих, набуття досвіду життя в соціумі з урахуванням демократичних принципів.

Здобувач освіти:

- встановлює зв'язки між подіями, діяльністю людей та її результатами у часі, пояснює значення пам'ятних для себе та інших громадян України дат (подій);
- орієнтується у знайомому соціальному середовищі, долучається до його розвитку, пояснює вплив природи та діяльності людей на нього;
- працює з різними джерелами соціальної та історичної інформації, аналізує зміст джерел, критично оцінює їх;
- узагальнює інформацію з різних джерел, розповідаючи про минуле і сучасне;
- представляє аргументовані судження про відомі факти та історичних осіб, а також про події суспільного життя;
- має розвинуте почуття власної гідності, діє з урахуванням власних прав і свобод, поважає права і гідність інших осіб, протидіє проявам дискримінації та нерівного ставлення до особистості;
- усвідомлює себе громадянином України, аналізує культурно-історичні основи власної ідентичності, визнає цінність культурного розмаїття;
- дотримується принципів демократичного громадянства, бере активну участь у житті шкільної спільноти, місцевої громади.

Метою мистецької освітньої галузі є формування культурної та інших компетентностей, цінностей у процесі пізнання мистецтва та художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті, поваги до національної та світової мистецької спадщини.

Здобувач освіти:

- виявляє художньо-образне, асоціативне мислення у процесі художньо-творчої діяльності через образотворче, музичне та інші види мистецтва;
- пізнає мистецтво, інтерпретує художні образи, набуваючи емоційно-чуттєвого досвіду, виявляє ціннісне ставлення до мистецтва;
- пізнає себе через художньо-творчу діяльність та мистецтво.

Метою фізкультурної освітньої галузі є формування соціальної та інших ключових компетентностей, стійкої мотивації здобувачів освіти до занять фізичною культурою і спортом для забезпечення гармонійного фізичного розвитку, підвищення функціональних можливостей організму, вдосконалення життєво необхідних рухових умінь та навичок.

Здобувач освіти:

- регулярно займається руховою активністю, фізичною культурою та спортом; демонструє рухові вміння та навички та використовує їх у різних життєвих ситуаціях;
- добирає фізичні вправи для підвищення рівня фізичної підготовленості;

- керується правилами безпечної і чесноєї гри, уміє боротися, вигравати і програвати; усвідомлює значення фізичних вправ для здоров'я, емоційного задоволення, гартування характеру, самовираження та соціальної взаємодії.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1-х класів складає:

Освітні галузі	Годин на рік
Мовно-літературна	315
Іншомовна	
Математична	140
Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузі)	105
Технологічна	35
Мистецька	70
Фізкультурна	105
Усього	770
Загальнорічна кількість навчальних годин	770
Гранично допустиме тижневе/річне навчальне навантаження учня	20/700

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 2-их класів складає:

Освітні галузі	Годин на рік
Мовно-літературна	350
Іншомовна	
Математична	140
Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузі)	105
Технологічна	70
Інформатична	
Мистецька	70
Фізкультурна	105
Усього	840
Загальнорічна кількість навчальних годин	840
Гранично допустиме тижневе/річне навчальне навантаження учня	22/770

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 3-их класів складає:

Освітні галузі	Годин на рік
Мовно-літературна	350
Іншомовна	
Математична	175
Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузі)	105
Технологічна	70
Інформатична	

Мистецька	70
Фізкультурна	105
Усього	875
Загальнорічна кількість навчальних годин	875
Гранично допустиме тижневе/річне навчальне навантаження учня	23/805

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 4-их класів складає:

Освітні галузі	Годин на рік
Мовно-літературна	350
Іншомовна	
Математична	175
Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузі)	105
Технологічна	70
Інформатична	
Мистецька	70
Фізкультурна	105
Усього	875
Загальнорічна кількість навчальних годин	875
Гранично допустиме тижневе/річне навчальне навантаження учня	23/805

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах. У 1-4-х класах викладання предметів буде здійснюватись за Типовою освітньою програмою, розробленою О. Я. Савченко.

Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти під керівництвом Савченко О.Я.

(затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743)

№ п/п	Назва освітньої програми
1.	Українська мова і літературне читання. Освітня програма для закладів загальної середньої освіти
2.	Математика. Освітня програма для закладів загальної середньої освіти
3.	« Я досліджую світ». Освітня програма для закладів загальної середньої освіти
4.	Інформатика. Освітня програма для закладів загальної середньої освіти
5.	Дизайн і технології. Освітня програма для закладів загальної середньої освіти
6.	Мистецтво. Освітня програма для закладів загальної середньої освіти
7.	Фізична культура. Освітня програма для закладів загальної середньої освіти

Пріоритетну роль в організації освітньої діяльності учнів 1-4 класів надано активним методам і формам, що ґрунтуються на демократичному стилі, сприяють формуванню критичного мислення, ініціативи, творчості, розвивають уміння міркувати, аналізувати, ставити запитання, робити висновки. Ефективними є колективні, групові та індивідуальні творчі справи, використання проєктних, інтерактивних, інформаційно-комунікаційних технологій. Важливим є включення здобувачів освіти в активну пізнавальну, дослідницьку діяльність, створення умов для самовираження, організації комунікативного спілкування, застосування в освітньому процесі елементів дискусії, що є ефективними засобами розвитку особистості, її громадянської позиції формування в учнів цілісної картини світу.

Основними формами організації освітнього процесу в ліцеї є:

- різні типи уроку;
- інтерактивні уроки;
- інтегровані уроки;
- екскурсії;
- віртуальні подорожі;
- квести.

Учителі організують перелічені форми в межах уроку та в позаурочний час. Форми організації освітнього процесу підлягають уточненню та розширенню за умови дотримання Державного стандарту початкової освіти.

Оцінювання в Балаклійському ліцеї №3 ґрунтується на принципах дитиноцентризму, об'єктивності, доброчесності, справедливості, неупередженості, систематичності, критеріальності, гнучкості, перспективності, диференційованості та конфіденційності, а також плановості, чіткості, прозорості, відкритості, доброзичливості.

Об'єктами оцінювання є результати навчання учня/учениці, у тому числі процес їх досягнення ним/нею. Результати навчання - це знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, виміряти і оцінити та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

Результат оцінювання особистісних надбань учня/учениці у 1-4 класах здійснюється за допомогою вербального та формувального оцінювання, а об'єктивних результатів навчання учня/учениці у 1-2 класах - вербальною оцінкою, у 3-4 класах – рівневою оцінкою на підставі рішення педагогічної ради. Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях. Підсумкове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою. Здобувачі початкової освіти проходять державну підсумкову атестацію, яка здійснюється лише з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладів освіти

та (або) якості освіти. З метою неперервного відстеження результатів початкової освіти, їх прогнозування та коригування можуть проводитися моніторингові дослідження навчальних досягнень на національному, обласному, міському, шкільному рівнях, а також на рівні окремих класів. Вимоги до обов'язкових результатів навчання визначаються з урахуванням компетентнісного підходу до навчання, в основу якого покладено ключові компетентності.

У свідоцтві досягнень показники характеристики навчальної діяльності учнів 1-4 класів підлягають лише вербальному оцінюванню в кінці навчального року. Оцінювання сформованості того чи іншого результату навчання за освітніми галузями здійснюється так:

- у 1-2 класах використовується вербальна оцінка «Сформовано/ще формується/рівень результату навчання»;
- у 3-4 класах використовується рівнева оцінка у графі «Сформовано/ще формується/рівень результату навчання», рівень сформованості результату навчання позначається буквами В/Д/С/П.

Прогрес учня протягом року відслідковується за щоденниками педагогічних спостережень, учнівським портфоліо, результатами діагностувальних робіт, що мають містити компетентнісно орієнтовані завдання.

У 1-4 класах до журналу записуються лише результати завершального (підсумкового) оцінювання за рік відповідно до записів у свідоцтві. Свідоцтво досягнень вкладається в особову справу учня.

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося сім років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти його ж навчального року. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти його ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповнилося шість років до 1 грудня поточного року.

Педагогічний колектив прагне створити ліцей, у якому «буде приємно навчатися», а також забезпечити різнобічний розвиток, виховання і соціалізацію особистості.

5.2. Освітня програма (5-6-ті класи)

Організація освітньої діяльності в **5-6** класах ліцею (далі-ліцею) здійснюватиметься відповідно до законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів країни від 14.12.2016 № 988-р), Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 р. № 898, чинних методичних рекомендацій. Основним документом, що забезпечує досягнення учнями визначених відповідним Державним стандартом вимог до обов'язкових результатів навчання учнів є освітня програма ліцею. Навчальний план визначає тижневий обсяг навчального навантаження здобувачів освіти.

Створення єдиного освітнього простору, забезпечення рівного доступу осіб до якісної освіти, дотримання державних стандартів освіти в ліцеї здійснюється через забезпечення в освітній діяльності таких принципів:

- гуманізм як норма поваги до особистості та основа побудови партнерського спілкування з дитиною;
- інтеграційні засади побудови та організації освітнього процесу;

- визнання самоцінності кожного вікового періоду та орієнтація на вікові особливості;
- створення сприятливих умов для формування і розвитку у дитини пізнавальних, психічних процесів, належної спрямованості на активність у соціумі, конструктивних мотивів поведінки, самосвідомості, позитивної самооцінки, самоповаги та шанобливого ставлення до тих, хто її оточує;
- урахування індивідуальних інтересів, здібностей, темпу розвитку дитини.

Завдання освітніх ліній у 5-6 класах реалізуються на основі тематичного планування за принципом інтегрованого підходу до змісту та організації освітньої діяльності. Побудова освітнього процесу на засадах інтегрованого підходу забезпечує єдність та взаємопов'язаність усіх освітніх ліній у кожній темі, що реалізується як цілісна змістова та діяльнісна одиниця освітнього процесу.

Зберігаючи наступність із початковою школою забезпечується подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формується здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховуємо ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

Освітня програма закладу, розроблена на основі Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої Наказом Міністерства освіти і науки України 19.02. 2021 р. № 235.

Дана освітня програма:

- відповідає структурі Типової освітньої програми та визначеним нею вимогам до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою закладу освіти;
- визначає (в обсязі не меншому ніж встановлено відповідною Типовою освітньою програмою) загальний обсяг навчального навантаження на відповідному рівні (циклі) повної загальної середньої освіти (в годинах), його розподіл між освітніми галузями за роками навчання;
- містить навчальний план, що ґрунтується на одному з варіантів типових навчальних планів відповідної Типової освітньої програми і може передбачати перерозподіл годин (у визначеному типовим навчальним планом обсязі в межах мінімального/максимального навантаження для кожної галузі) між обов'язковими для вивчення навчальними предметами (крім державної мови) певної освітньої галузі, які можуть вивчатися окремо та або інтегровано з іншими навчальними предметами;
- містить перелік модельних навчальних програм, що використовуються закладом освіти в освітньому процесі, та/або навчальних програм, затверджених педагогічною радою, що мають містити опис результатів навчання учнів з навчальних предметів (інтегрованих курсів) в обсязі не меншому ніж встановлено відповідними модельними навчальними програмами;
- описує форми організації освітнього процесу та інструментарію оцінювання.

Освітня програма реалізує Стратегію розвитку закладу.

Мета і завдання освітньої програми закладу ґрунтуються на визначеній Законом України «Про освіту» меті повної загальної середньої освіти, що передбачає всебічний розвиток, виховання і соціалізацію особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності.

1. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою

Визначаючи вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньої програмою, заклад керується чинними нормативними документами у сфері освіти. Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні та учениці, які на момент зарахування (переведення) до ліцею, що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом встановленого зразка (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти, табелем навчальних досягнень учня /учениці).

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів за рівень початкової освіти здобувачі освіти повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року. Для проведення оцінювання наказом керівника закладу освіти створюють комісію, затверджують її склад (голову та членів комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів. Протокол оцінювання рівня навчальних досягнень складають за формою згідно з додатком 2 до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12 січня 2016 року №8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року № 955), зареєстрованого в Міністерстві юстиції країни 03 лютого 2016 р. за № 184/28314.

2. Загальний обсяг навчального навантаження

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-6 класів (адаптаційний цикл базової середньої освіти) в освітній програмі ліцею відповідає Державному стандарті базової середньої освіти та Типовій освітній програмі для 5-9 класів. Загальний обсяг річного навчального навантаження для кожної галузі в освітній програмі закладу встановлено у межах вказаного в Державному стандарті та Типовій освітній програмі діапазону мінімального та максимального показників. Загальний обсяг навчального навантаження учнів та учениць розподіляється між роками навчання, освітніми галузями, обов'язковими та вибірковими освітніми компонентами.

Загальний обсяг річного навчального навантаження для 5-6 класів

Таблиця 1

Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження	5 клас			6 клас		
		Рек	Мін	Макс	Рек	Мін	Макс
Мовно-літературна та іншомовна	на тиждень	11	10	13	11	10	13
	на рік	385	350	455	385	350	455
Математична	на тиждень	5	4	6	5	4	6
	на рік	175	140	210	175	140	210
Природнича	на тиждень	2	1.5	3	4	2	5
	на рік	70	52.5	105	140	70	175
Соціальна і здоров'язбережувальна	на тиждень	1.5	1	3	1.5	1	3
	на рік	52.5	35	105	52.5	35	105
Громадянська та історична	на тиждень	1	1	2	2	1.5	3
	на рік	35	35	70	70	52.5	105
Інформатична	на тиждень	1.5	1	2	1.5	1	2
	на рік	52.5	35	70	52.5	35	70
Технологічна	на тиждень	2	1	3	2	1	3
	на рік	70	35	105	70	35	105
Мистецька	на тиждень	2	1	3	2	1	3
	на рік	70	35	105	70	35	105
Фізична культура	на тиждень	3	3	3	3	3	3
	на рік	105	105	105	105	105	105
Усього	на тиждень	29			32		
	на рік	1015			1120		
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансується з бюджету (без урахування поділу на групи)	на тиждень	29			32		
	на рік	1015			1120		
Гранично допустиме річне навантаження учнів	на тиждень	28			31		
	на рік	980			1085		

Керуючись показниками загальної кількості навчального навантаження, визначеними в Таблиці 1 за галузями, визначено обсяг **фактичного річного навантаження** для 5-6-х класів.

Таблиця 2

Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження	5 клас	6 клас
Мовно-літературна	на тиждень	11	11
	на рік	385	385
Математична	на тиждень	5	5
	на рік	175	175
Природнича	на тиждень	2	4
	на рік	70	140
Соціальна і здоров'язбережувальна	на тиждень	1,5	1,5
	на рік	52,5	52,5
Громадянська та історична	на тиждень	1	2
	на рік	35	70
Технологічна	на тиждень	2	2
	на рік	70	70
Інформатична	на тиждень	1,5	1,5
	на рік	52,5	52,5
Мистецька	на тиждень	2	2
	на рік	70	70
Фізична культура	на тиждень	3	3
	на рік	105	105
Усього	на тиждень	29	32
	на рік	1015	1120
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансується з бюджету (без урахування поділу на групи)	на тиждень	29	32
	на рік	1015	1120
Гранично допустиме річне навантаження учнів	на тиждень	26	29
	на рік	910	1015

3. Навчальний план для 5-6 класів

У 2023/2024 навчальному році варіативна складова навчального плану використовуватись не буде у зв'язку із зменшенням освітньої субвенції (зменшення учнівського контингенту) та відсутності лімітних призначень на оплату варіативної складової навчального плану.

Навчальний план для 5-6 класів (додаток 4) містить :

- перелік предметів та інтегрованих курсів для реалізації кожної освітньої галузі;
- розподіл навчального навантаження між навчальними предметами (інтегрованими курсами), обов'язковими для вивчення.

У 5-6 класах курс морального спрямування «Етика» з навчальним навантаженням 0, 5 години на тиждень вивчаються протягом I семестру.

4. Перелік модельних програм

В освітній програмі зазначається перелік модельних навчальних програм, що використовуються в освітньому процесі. Оскільки відповідні модельні програми спрямовані насамперед на реалізацію вимог Державного стандарту базової середньої освіти, заклад освіти під час формування переліку цих програм врахував низку чинників, а саме

- особливості та потреби учнів та учениць ліцею в досягненні обов'язкових результатів навчання,
- потенціал педагогічного колективу,
- ресурсне забезпечення ліцею,
- навчально-методичний супровід конкретних модельних програм,
- наявність внутрішньогалузевих та міжгалузевих зв'язків між програмами різних предметів та курсів для реалізації ключових компетентностей,
- варіативність програм для підтримки курсів у діапазоні від мінімальної до максимальної кількості годин тощо.

Під час вибору модельних навчальних програм для освітньої програми ліцею зверталась увага на раціональне використання навчального часу. Сформована з окремих модельних освітніх програм ліцею є цілісним комплексом, кожен компонент якого реалізує свої цілі та функції у тісному взаємозв'язку з іншими компонентами для формування цілісної компетентної особистості. Ці взаємозв'язки реалізуються не лише на рівні базових знань з окремих предметів, а й на рівні досягнення очікуваних результатів та видів діяльності. Перелік модельних програм в освітній програмі ліцею охоплює досягнення учнями та ученицями результатів навчання з усіх визначених Державним стандартом освітніх галузей. Ліцей здійснив вибір модельних навчальних програм для закладів загальної середньої освіти з-поміж тих, яким надано гриф «Рекомендовано Міністерство освіти і науки України».

На основі модельної програми вчитель складає календарно-тематичне планування з урахуванням навчальних можливостей учнів класу. Календарно-тематичне та поурочне планування здійснюється вчителем у довільній формі, у тому числі з використанням друкованих чи електронних джерел тощо. Формат, обсяг, структура, зміст та оформлення календарно - тематичних планів та поурочних планів - конспектів є індивідуальною справою вчителя.

Автономія вчителя забезпечена академічною свободою, включаючи свободу викладання, свободу від втручання в педагогічну, науково - педагогічну та наукову діяльність, вільним вибором форм, методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі, розробленням та впровадженням авторських навчальних програм, проєктів, освітніх методик і технологій, методів і засобів, насамперед методик компетентнісного навчання.

Спираючись на модельні навчальні програми, заклад освіти може розробляти навчальні програми предметів, білінгвальних курсів, інтегрованих курсів, що мають містити опис результатів навчання в обсязі не меншому, ніж визначено Державним стандартом та/або відповідними модельними навчальними програмами. Формування змісту навчальних предметів, білінгвальних курсів, інтегрованих курсів може здійснюватися шляхом

упорядкування в логічній послідовності результатів навчання кількох освітніх галузей, однієї освітньої галузі або її окремих складників. Навчальні програми, що розроблені на основі модельних навчальних програм, затверджуються педагогічною радою закладу освіти.

Назва галузі	Навчальний предмет	Модельна навчальна програма
Мовно-літературна освітня галузь	Українська мова	«Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти. Заболотний О. В., Заболотний В. В., Лавринчук В. П., Плівачук К. В., Попова Т. Д.
	Українська література	«Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти. Архипова В. П., Січкач С. І., Шило С. Б.
	Зарубіжна література	1)5 клас «Зарубіжна література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти. Ніколенко О. М., Ісаєва О. О., Клименко Ж. В., Мацевко-Бекерська Л. В., Юлдашева Л. П., Рудницька Н. П., Туряниця В. Г., Тихоненко С. О., Вітко М. І., Джангобекова Т. А. 2) 6 клас «Зарубіжна література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Волощук Є. В.)
	Англійська мова	«Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти. Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М.
Математична	Математика	«Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти. Істер О. С.
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	«Пізнаємо природу. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти. Біда Д. Д., Гільберг Т. Г., Колісник Я. І.
	Географія	«Географія. 6-9 класи» для закладів загальної середньої освіти. Запотоцький С.П., Карпюк Г.І., Гладковський Р.В., Довгань А.І., Совенко В.В., Даценко Л.М., Назаренко Т.Г., Гільберг Т.Г., Савчук І.Г., Нікитчук А.В., Яценко В.С., Довгань Г.Д., Грома В.Д., Горовий О.В.
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1)5 клас «ЗДОРОВ'Я, БЕЗПЕКА ТА ДОБРОБУТ. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти автори: Воронцова Т.В., Пономаренко В.С., Лаврентьєва І.В., Хомич О.Л. 2)6 клас

		«Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти Гущина Н.І., Василяшко І.П.
	Етика	«Етика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти. Пометун О.І., Ремех Т.О., Кришмарел В.Ю.
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянської освіти. 5 клас	«Вступ до історії України та громадянської освіти. 5 клас» для закладів загальної середньої освіти. Бурлака О. В., Власова Н. С., Желіба О. В., Майорський В. В., Піскарьова І. О., Щупак І. Я.
	Історія України. Всесвітня історія. 6 клас	"Історія України. Всесвітня історія. 6 клас" для закладів загальної середньої освіти (авт. Піскарьова І. О., Бурлака О. В., Майорський В. В., Мелешенко Т. В., Щупак І. Я.)
Інформатична	Інформатика	«Інформатика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти. Ривкінд Й. Я., Лисенко Т. І., Чернікова Л. А., Шакотько В. В.
Технологічна	Технології	«Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти. Ходзицька І. Ю, Горобець.О. В, Медвідь О. Ю., Пасічна Т. С., Приходько Ю. М.
Мистецька	Інтегрований курс «Мистецтво»	"Мистецтво. 5-6 класи" (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти. Масол Л.М., Просіна О.В.
Фізична культура	Фізична культура	«Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти. Педан О. С., Коломоєць Г. А., Боляк А. А. та ін.

5. Форми організації освітнього процесу

Освітній процес в Балаклійському ліцеї №3 організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроків:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, квести, інтерактивні уроки, інтегровані уроки, відео-уроки, тощо.

У рамках академічної свободи форми організації освітнього процесу визначаються педагогічною радою закладу освіти та відображаються в освітній програмі ліцею. Форми організації освітнього процесу, які може запропонувати ліцей: очне навчання, дистанційне навчання, змішане навчання. За потреби заклад освіти може організувати індивідуальні форми

здобуття освіти (зокрема екстернатну, сімейну (домашню), педагогічний патронаж), реалізувати індивідуальну освітню траєкторію учня/учениці.

6. Опис інструментарію оцінювання

Система оцінювання має на меті допомогти вчителю конкретизувати навчальні досягнення учнів та учениць і надати необхідні інструменти для впровадження об'єктивного й справедливого оцінювання результатів навчання. Оцінюванню підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента навчального плану. Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти зорієнтоване на ключові компетентності і наскрізні вміння та вимоги до обов'язкових результатів навчання у відповідній освітній галузі, визначені Державним стандартом. Встановлення відповідності між вимогами до результатів навчання учнів, визначеними Державним стандартом, та показниками їх вимірювання здійснюється відповідно до системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів, визначених Міністерством освіти і науки України.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є: формувальне, поточне, підсумкове (тематичне, семестрове, річне) оцінювання.

Формувальне оцінювання – це оцінювання під час навчання і “для навчання”. “Формувальне” – тому що, на відміну від підсумкового, має на меті формування (або форматування) навчального процесу з урахуванням навчальних потреб кожного учня/учениці задля більш ефективного формування необхідних знань, умінь та ставлень. Це послідовна змістовна взаємодія між учнем/ученицею, учителем і батьками щодо навчальних досягнень учня на підставі всіх зрозумілих цілей і критеріїв.

Поточне оцінювання здійснюють з метою допомогти учням/ученицям усвідомити способи досягнення кращих результатів навчання. Поточне оцінювання здійснюється системно в процесі навчання на основі алгоритму діяльності вчителя під час організації формувального оцінювання, що, зокрема, забезпечить наступність між підходами до оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової і базової середньої освіти. Важливо не протиставляти учнів одне одному. Доцільно акцентувати увагу лише на позитивній динаміці досягнень учня/учениці. Поточне та підсумкове оцінювання результатів навчання учнів здійснюють відповідно до вимог модельних навчальних програм із застосуванням таких форм та способів:

- усної (зокрема шляхом індивідуального, групового та фронтального опитування);
- письмової, у тому числі графічної (зокрема шляхом виконання діагностичних, самостійних та контрольних робіт, тестування, організації роботи з текстами, діаграмами, таблицями, графіками, схемами, контурними картами тощо);
- цифрової (зокрема шляхом тестування в електронному форматі);
- практичної (зокрема шляхом організації виконання різних видів експериментальних досліджень та навчальних проєктів, виготовлення виробів, роботи з біологічними об'єктами, хімічними речовинами тощо).

Підсумкове оцінювання здійснюють з метою отримання даних про рівень досягнення учнями результатів навчання після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів. Важливо не протиставляти учнів одне одному. Доцільно акцентувати увагу лише на позитивній динаміці досягнень учня/учениці. Труднощі в навчанні доцільно обговорювати з учнями індивідуально.

Річне оцінювання здійснюється за системою оцінювання, визначеною законодавством,

а результати такого оцінювання відображаються у свідоцтві досягнень, що видається учневі щороку. У рамках академічної свободи педагогічні працівники ліцею здійснюють вибір форм, змісту та способу оцінювання залежно від дидактичної мети.

Тематичне оцінювання пропонується здійснювати на основі поточного оцінювання із урахуванням проведених діагностувальних (контрольних) робіт, або без проведення подібних робіт залежно від специфіки навчального предмета. Під час виставлення тематичного бала результати перевірки робочих зошитів не враховуються. Семестрове оцінювання здійснюється за результатами контролю груп загальних результатів відображених у Свідоцтві досягнень та тематичного оцінювання. Семестровий контроль проводиться з метою перевірки рівня засвоєння навчального матеріалу в обсязі навчальних тем, розділів і підтвердження результатів поточних оцінок, отриманих учнями раніше. Завдання для проведення семестрового контролю складаються на основі програми, охоплюють найбільш актуальні розділи й теми вивченого матеріалу, розробляються вчителем з урахуванням рівня навченості учнів, що дає змогу реалізувати диференційований підхід до навчання. Семестровий контроль може бути комплексним, проводиться у формі тестування тощо. Фіксація записів тематичного та семестрового оцінювання проводиться в окремій колонці без дати. Оцінка за семестр ставиться за результатами тематичного оцінювання та контролю груп загальних результатів. Залежно від специфіки навчального предмета та кількості годин, передбачених навчальним планом на його вивчення (одногодинні курси) контроль групи результатів може проводитись упродовж навчального року. Вчитель може змістити акценти на результати опанування більш важливих тем, попередивши про це учнів на початку семестру. Річне оцінювання здійснюється на підставі загальної оцінки результатів навчання за I та II семестри. Окремі види контрольних робіт не проводяться. Критерії оцінювання за предметами або освітніми галузями розробляються відповідно до загальних критеріїв оцінювання з урахуванням характеристик груп загальних результатів відповідної галузі. Оцінювання має бути зорієнтованим на очікувані групи результатів навчання, передбачені навчальною програмою з відповідного предмета або курсу. Якщо рівень результатів навчання учня (учениці) визначити неможливо з якихось причин, у класному журналі та свідоцтві досягнень, таблиці навчальних досягнень роблять запис «не атестований(а) (н/а)». Оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами здійснюють відповідно до індивідуальної програми розвитку, що розробляється на основі висновку фахівців інклюзивно-ресурсного центру, де зазначено труднощі функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, що можуть впливати на ефективність застосування певних форм оцінювання. Добір форм оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами здійснюють індивідуально з обов'язковим урахуванням їх можливостей функціонування, життєдіяльності та здоров'я. При оцінюванні рівня сформованості предметних компетентностей учнів з особливими освітніми потребами вилучають ті складові (знання, вміння, види діяльності та інше), опанування якими є утрудненим або неможливим для учня з огляду на труднощі функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я. При навчанні у дистанційному та змішаному режимах оцінювання результатів навчання учнів може здійснюватися очно або дистанційно з використанням можливостей інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій, зокрема відеоконференц-зв'язку (пункт 8 розділу I Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти).

Окрім формувального, поточного та підсумкового семестрового, річного оцінювання, педагогічна рада ліцею може ухвалити рішення про здійснення проміжного оцінювання результатів навчання з окремих предметів, інтегрованих курсів. Періодичність і процедури

здійснення проміжного оцінювання й види діяльності, результати яких підлягають проміжному оцінюванню, визначають педагогічні працівники ліцею залежно від дидактичної мети та з урахуванням відповідної навчальної програми.

5.3. Освітня програма (7-9-ті класи)

Освітня програма Балаклійського ліцею № 3 для 7-9 класів розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти», наказу Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 №405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня», чинних методичних рекомендацій.

Освітня програма окреслює рекомендовані підходи до планування й організації в Балаклійському ліцею № 3 єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державними стандартами базової загальної середньої освіти.

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів;
- очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм;
- пропонований зміст навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному вебсайті МОНУ);
- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Типовою освітньою програмою.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.

- для учнів 7-х класів - 980 годин/навчальний рік;
- для учнів 8-А класу - 1102,5 годин/навчальний рік;
- для учнів 8-Б класу – 997,5 годин/навчальний рік;
- для учнів 9-х класів - 1050 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах закладів загальної середньої освіти II ступеня (додатки 5-8)

У 2023/2024 навчальному році в 7-х, 8-Б, 9-х класах варіативна складова навчального плану використовуватися не буде у зв'язку із зменшенням освітньої субвенції (зменшення учнівського контингенту) та відсутності лімітних призначень на оплату годин варіативної складової навчального плану.

У 8-А класі з метою удосконалення навичок вільного володіння державної мови, розширення та поглиблення знань з української літератури навчальний предмет «Українська мова» буде викладатися 4 години (2 години за рахунок інваріантної складової навчального плану, 2 години за рахунок варіативної складової навчального плану), предмет «Українська література» - 4 години (2 години за рахунок інваріантної складової навчального плану, 2 години за рахунок варіативної складової навчального плану)

Очікувані результати навчання здобувачів освіти. Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>

3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та</p>

			<p>оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність підприємливість	i	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
8	Соціальна громадянська компетентності	i	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність самовираження у сфері культури	i	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись</p>

		<p>етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізні лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того,

наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;

- предмети за вибором;
- роботу в проектах;
- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно вчителю, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Оцінювання учнів 7–9 класів здійснюється за Критеріями оцінювання та Орієнтовними вимогами оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти. При виставленні тематичної оцінки враховуються всі види навчальної діяльності, що підлягали оцінюванню протягом вивчення теми. При цьому окрема тематична атестація при здійсненні відповідного оцінювання, як правило, не проводиться. Семестрове оцінювання здійснюється на підставі тематичних оцінок. При цьому мають враховуватися динаміка особистих навчальних досягнень. Річне оцінювання здійснюється на підставі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним від оцінок за I та II семестри. При виставленні річної оцінки мають враховуватися: важливість тем, які вивчались у I та II семестрах, тривалість їх вивчення та складність змісту; динаміка особистих навчальних досягнень учня/ учениці з предмета протягом року; уміння застосовувати учнем/ученицею набутих протягом навчального року знань тощо. Семестрова і річна оцінки можуть підлягати коригуванню (пункт 3.2. Інструкції з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів; пункти 9-10 Порядку переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу.

Перелік освітніх галузей. Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- Мови і літератури
- Суспільствознавство
- Мистецтво
- Математика
- Природознавство
- Технології
- Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Перелік навчальних програм

для учнів закладів загальної середньої освіти II ступеня

затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804 «Про оновлені навчальні програми для учнів 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів»

(зі змінами, внесеними наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 № 698;
наказом Міністерства освіти і науки України від 17.07.2013 р.
№ 983 «Про затвердження навчальних програм з поглибленого вивчення
предметів для учнів 8-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів»)

<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas>

№ п/п	Назва навчальної програми
1.	Українська мова
2.	Українська література
3.	Біологія
4.	Всесвітня історія
5.	Географія
6.	Зарубіжна література
7.	Інформатика
8.	Історія України
9.	Математика
10.	Мистецтво
11.	Основи здоров'я
12.	Природознавство
13.	Трудове навчання
14.	Фізика
15.	Фізична культура
16.	Хімія
17.	Іноземні мови
18.	Українська мова.8-9 класи.Програма для загальноосвітніх навчальних закладів (класів) з поглибленим вивченням української мови
19.	Українська література.8–9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів (класів) з поглибленим вивченням української літератури

Форми організації освітнього процесу

В освітньому процесі використовуються різні типи уроку: формування компетентностей; розвитку компетентностей; перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей; корекції основних компетентностей; комбінований урок; нетрадиційний урок тощо.Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, форуми, семінари, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки - «суди», урок - дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, тощо. З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма

організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу. Практикується використання STEM – уроків, проєктної діяльності.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів. Впроваджуються інтерактивні форми і методи навчання – дослідницькі, інформаційні, мистецькі проєкти, сюжетно-рольові ігри, інсценізації, моделювання, ситуаційні вправи, екскурсії, дитяче волонтерство тощо.

Оцінювання учнів 7–9 класів у 2023/2024 навчальному році здійснюється за Критеріями оцінювання та Орієнтовними вимогами оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти. При виставленні тематичної оцінки враховуються всі види навчальної діяльності, що підлягали оцінюванню протягом вивчення теми. При цьому окрема тематична атестація при здійсненні відповідного оцінювання, як правило, не проводиться. Семестрове оцінювання здійснюється на підставі тематичних оцінок. При цьому мають враховуватися динаміка особистих навчальних досягнень. Річне оцінювання здійснюється на підставі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним від оцінок за I та II семестри. При виставленні річної оцінки мають враховуватися: важливість тем, які вивчались у I та II семестрах, тривалість їх вивчення та складність змісту; динаміка особистих навчальних досягнень учня/ учениці з предмета протягом року; уміння застосовувати учнем/ученицею набутих протягом навчального року знань тощо. Семестрова і річна оцінки можуть підлягати коригуванню (пункт 3.2. Інструкції з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів; пункти 9-10 Порядку переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу).

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей);
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища;
- створення необхідних умов для покращення фахового рівня педагогічних працівників.

5.4. Освітня програма (10-11-ті класи, профільна освіта)

Освітня програма Балаклійського ліцею №3 III ступеня розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року №1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої

освіти», наказів Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 №406 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня», №408 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня», чинних методичних рекомендацій.

Освітня програма профільної середньої освіти окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти.

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення, які подані в рамках навчальних планів;
- очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм, пропонованого змісту окремих предметів, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОНУ;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.

- для учнів 10-х класів - 1295 год/навчальний рік;
- для учнів 11-х класів - 1225 год/навчальний рік.
- у 10 класі навчальний предмет «Алгебра» викладається 6 години (2 години за рахунок інваріантної складової навчального плану, 4 години за рахунок варіативної складової навчального плану), предмет «Геометрія» викладається 3 години (1 година за рахунок інваріантної складової навчального плану, 2 години за рахунок варіативної складової навчального плану); предмет «Захист України» викладається 2 години (1,5 години за рахунок інваріантної складової навчального плану, 0,5 години за рахунок варіативної складової навчального плану);
- в 11-А та 11-Б класах навчальний предмет «Українська мова» викладається 4 години (2 години за рахунок інваріантної складової навчального плану, 2 години за рахунок варіативної складової навчального плану), предмет «Українська література» викладається 4 години (2 години за рахунок інваріантної складової навчального плану, 2 години за рахунок варіативної складової навчального плану); предмет «Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)» викладається 4 години (3 години за рахунок інваріантної складової навчального плану, 1 година за рахунок варіативної складової навчального плану), предмет «Захист України» викладається 2 години (1,5 години за рахунок інваріантної складової навчального плану, 0,5 години за рахунок варіативної складової навчального плану);
- предмет «Фізика і астрономія» в 10-11-х класах вивчатиметься на рівні стандарту – 3 години на тиждень в 10 класі, 4 години на тиждень в 11 класі; так як предмет викладається модульно, в 10 класі вивчатиметься тільки фізичний складник за навчальною програмою авторського колективу під керівництвом В.М. Локтева; в 11 класі вивчатиметься фізичний складник за навчальною програмою авторського колективу під керівництвом В.М. Локтева (3 години на тиждень) та астрономічний

складник за навчальною програмою авторського колективу під керівництвом Я.С. Яцківа (1 година на тиждень).

Варіативною складовою річного навчального плану передбачено додаткові години на вивчення:

у 10 класі – технологій – 2 години (1,5 години інваріантної складової та 0,5 години варіативної складової передано Балаклійському міжшкільному ресурсному центру);

в 11-А та 11-Б класі – технологій - 2 години (1,5 години інваріантної складової та 0,5 години варіативної складової передано Балаклійському міжшкільному ресурсному центру);

Предмет «Захист України» в 10 класі буде викладатися за програмами для юнаків та дівчат, в 11 класах - за програмою для юнаків.

Такий розподіл годин варіативної складової навчального плану допоможе здобувачам освіти визначитися з майбутньою професією.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах (додатки 9-10)

Орієнтовна кількість навчальних годин для профільних предметів

Профільний предмет	Кількість годин на тиждень	
	10 клас	11 клас
Українська мова	4	4
Українська література	4	4
Зарубіжна література	3	3
Іноземна мова	5	5
Друга іноземна мова	3	3
Мова і література національної меншини	5	5
Історія України	3	3
Всесвітня історія	3	3
Правознавство	3	3
Економіка	3	3
Алгебра	6	6
Геометрія	3	3
Фізика і астрономія	6	6
Біологія і екологія	5	5
Хімія	4	6
Географія	5	5
Інформатика	5	5
Технології	6	6
Мистецтво	5	5
Фізична культура	6	6
Захист Вітчизни	5	5

Навчальний план для 10-11-их класів розроблено відповідно до Державного стандарту. Він містить загальний обсяг навчального навантаження та тижневі години на вивчення базових предметів, вибірково-обов'язкових предметів, профільних предметів тощо.

До базових предметів належать: «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література», «Іноземна мова», «Історія України», «Всесвітня історія»,

«Громадянська освіта», «Математика», «Фізика і астрономія», «Біологія і екологія», «Хімія», «Географія», «Фізична культура», «Захист України».

Реалізація змісту освіти, визначеного Державним стандартом, також забезпечується вибірково-обов'язковими предметами («Інформатика», «Технології», «Мистецтво»), що вивчаються на рівні стандарту.

Частина навчальних годин обох варіантів навчальних планів призначено для забезпечення профільного спрямування навчання в старшій ланці. Профіль навчання формується закладом освіти з урахуванням можливостей забезпечити якісну його реалізацію.

Зміст профілю навчання реалізується системою окремих предметів і курсів:

- базові та вибірково-обов'язкові предмети, що вивчаються на рівні стандарту;
- профільні предмети, що вивчаються на профільному рівні;

Рішення про розподіл годин для формування відповідного профілю навчання приймає заклад освіти, враховуючи освітні потреби учнів, регіональні особливості, кадрове забезпечення, матеріально-технічну базу тощо.

З метою уникнення одногодинного тижневого вивчення певного предмета або курсу заклад освіти може планувати його вивчення концентровано (впродовж чверті, семестру, навчального року).

Для недопущення перевантаження учнів необхідно враховувати їхнє навчання в закладах освіти іншого типу (художніх, музичних, спортивних школах тощо). Так, за рішенням педагогічної ради при оцінюванні учнів дозволяється враховувати результати їх навчання з відповідних предметів (музика, фізична культура та ін.) у позашкільних закладах.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти. Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>

2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>

4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати</p>

		<p>різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, впевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації</p>

		<p>результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>
--	--	---

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх окремих предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища.

Наскрізні лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію освітнього середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;
- предмети за вибором;
- роботу в проектах;
- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної

активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Форми організації освітнього процесу

В освітньому процесі використовуються різні типи уроку: формування компетентностей; розвитку компетентностей; перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей; корекції основних компетентностей; комбінований урок; нетрадиційний урок тощо. Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, форуми, семінари, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки - «суди», урок - дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, тощо. З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу. Практикується використання STEM – уроків, проектної діяльності.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів. Впроваджуються інтерактивні форми і методи навчання – дослідницькі, інформаційні, мистецькі проекти, сюжетно-рольові ігри, інсценізації, моделювання, ситуаційні вправи, екскурсії, дитяче волонтерство тощо. Оцінювання учнів 10–11 класів навчальному році здійснюється за Критеріями оцінювання та Орієнтовними вимогами оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти. При виставленні тематичної оцінки враховуються всі види навчальної діяльності, що підлягали оцінюванню протягом вивчення теми. При цьому окрема тематична атестація при здійсненні відповідного оцінювання, як правило, не проводиться. Семестрове оцінювання здійснюється на підставі тематичних оцінок. При цьому мають враховуватися динаміка особистих навчальних досягнень. Річне оцінювання здійснюється на підставі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним від оцінок за I та II семестри. При виставленні річної оцінки мають

враховуватися: важливість тем, які вивчались у I та II семестрах, тривалість їх вивчення та складність змісту; динаміка особистих навчальних досягнень учня/ учениці з предмета протягом року; уміння застосовувати учнем/ученицею набутих протягом навчального року знань тощо. Семестрова і річна оцінки можуть підлягати коригуванню (пункт 3.2. Інструкції з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів; пункти 9-10 Порядку переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу.

Перелік освітніх галузей. Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- Мови і літератури
- Суспільствознавство
- Мистецтво
- Математика
- Природознавство
- Технології
- Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних **навчальних програмах**.

Перелік навчальних програм

для учнів закладів загальної середньої освіти III ступеня

затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017 № 1407 «Про надання грифу МОН навчальним програмам для учнів 10 – 11 класів закладів загальної середньої освіти» (зі змінами, внесеними наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 № 698);

№ п/п	Назва навчальної програми	Рівень вивчення
1.	Українська мова	Профільний рівень
2.	Українська література	Профільний рівень
3.	Біологія і екологія	Рівень стандарту
4.	Всесвітня історія	Рівень стандарту
5.	Географія	Рівень стандарту
6.	Громадянська освіта (інтегрований курс)	Рівень стандарту
7.	Зарубіжна література	Рівень стандарту
8.	Захист Вітчизни	Рівень стандарту
9.	Інформатика	Рівень стандарту
10.	Історія України	Рівень стандарту
11.	Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	Рівень стандарту
12.	Технології	Рівень стандарту
13.	Фізика і астрономія (авторський колектив під керівництвом Локтева В. М.)	Рівень стандарту
14.	Фізична культура	Рівень стандарту
15.	Хімія	Рівень стандарту
16.	Іноземні мови	Рівень стандарту
17.	Українська мова	Рівень стандарту
18.	Українська література	Рівень стандарту

19.	Алгебра	Профільний рівень
20.	Геометрія	Профільний рівень

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття профільної освіти

Повна загальна середня освіта (профільна освіта) здобувається, як правило, після здобуття базової середньої освіти. Діти, які здобули базову середню освіту та склали державну підсумкову атестацію на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття повної загальної середньої освіти (профільної освіти) цього ж навчального року. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти за інших умов

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей);
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища;
- створення необхідних умов для покращення фахового рівня педагогічних працівників.

РОЗДІЛ 6. ПОКАЗНИКИ (ВИМІРНИКИ) РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Рівень реалізації освітньої програми вивчається шляхом:

- моніторингу якості проведення навчальних занять;
- моніторингу досягнення учнями результатів навчання (компетентностей);
- участі учнів у предметних олімпіадах, інтелектуальних конкурсах, МАН;
- аналізу результатів участі учнів у ДПА та ЗНО.

РОЗДІЛ 7. ПРОГРАМНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Для виконання освітньої програми ліцею на 2023/2024 навчальний рік передбачено використання чинних нормативно-правових документів:

- Закону України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту»;
- Концепцією реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 №988-р);
- постановою Кабінету Міністрів України від 13 вересня 2017 р. № 684 «Про затвердження Порядку ведення обліку дітей дошкільного, шкільного віку та учнів»

(із змінами, внесеними згідно з Постановами КМУ від 19.09.2018 №806, від 17.07.2019 № 681);

- постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. №87 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти» із змінами, внесеними відповідно до постанови КМУ від 24 липня 2019 року. №688);
- постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 р №898 «Про затвердження Державного стандарту базової середньої освіти»;
- постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011р. №1392 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти» (із змінами, внесеними відповідно до постанови КМУ від 07.08.2013р. №538, від 26.02.2020 № 143);
- розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13.12.2017 №903-р «Про затвердження плану заходів на 2017-2029 роки із запровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа»;
- розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.02.2023 №174-р «Про затвердження плану заходів з реалізації Національної стратегії розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі на 2023 рік»;
- наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22 «Про затвердження типових освітніх програм для 1-2-х класів закладів загальної середньої освіти»;
- наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22 «Про затвердження типових освітніх програм для 3-4-х класів закладів загальної середньої освіти»;
- наказом МОН України від 19.02.2021 №235 «Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти»;
- наказом МОН України від 20.04.2018 №405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня»;
- наказом МОН України від 20.04.2018 р. № 408«Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня» (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки від 28.11.2019 №1493 наказом Міністерства освіти і науки України від 31.03.2020 №464);
- наказом МОН від 13.07.2021 №813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти»;
- наказом МОН України від 05.05.2008 №371 «Про затвердження критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти»;
- наказом МОН України від 13.04.2011 №329 «Про затвердження критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти»;
- наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2016 року №8, (із змінами внесеними наказами МОН України від 06.06.2016 № 624, від 24.04.2017 №635, від 10.07.2019 №955, від 10.02.2021 №160) «Про затвердження Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти»;

- наказом МОН України від 08.09.2020 №1115 «Деякі питання організації дистанційного навчання» (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 201 від 24.02.2023);
- наказом МОН України від 14.07.2015 № 762 «Про затвердження Порядку переведення учнів закладу загальної середньої освіти на наступний рік навчання (із змінами, внесеними згідно з наказами Міністерства освіти і науки від 08.05.2019 № 621, від 01.03.2021 № 268);
- наказом МОН України від 16.04.2018 №367 «Про затвердження Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти»;
- наказом Міністерства освіти і науки України «Про деякі питання документів про загальну середню освіту» від 16 жовтня 2018 року № 1109;
- наказом Міністерства освіти і науки України від 07 грудня 2018 року № 1369 «Про затвердження Порядку проведення державної підсумкової атестації»;
- наказом Міністерства освіти і науки України від 23 квітня 2019 року № 536. «Про затвердження Положення про інституційну форму здобуття загальної середньої освіти»;
- наказом МОН України від 01 квітня 2022 року №289 «Рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти»;
- наказу Міністерства освіти і науки України від 15.05.2023 №563 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо окремих питань здобуття освіти в закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні»;
- листом МОН України від 01.02.2018 №1/9-74 «Щодо застосування державної мови в освітній галузі»;
- листом Міністерства освіти і науки України від 02.04.2018 р. №1/9-190 «Щодо скороченої тривалості уроку для учнів початкової школи»;
- Санітарним регламентом для закладів загальної середньої освіти, затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 №2205, із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства охорони здоров'я № 1984 від 20.09.2021, № 1371 від 01.08.2022.

Додаток 1,
складений відповідно до
Типової освітньої програми ,
розробленою під керівництвом
Савченко О. Я.
(наказ Міністерства освіти і науки
України від 12.08.2022 № 743-22)

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
для 1-2-х класів з українською мовою навчання

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
	1	2
Інваріантна складова	1	2
Інтегрований курс «Українська мова. Навчання грамоти»	7	-
Українська мова	-	3,5
Читання	-	3,5
Іноземна мова (англійська)	2	3
Математика	4	4
Інтегрований курс «Я досліджую світ»	3	3
Дизайн і технології	1	1
Інформатика	-	1
Музичне мистецтво	1	1
Образотворче мистецтво	1	1
Фізична культура	3	3
Усього	19+3	21+3
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження здобувача освіти	20	22
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)	19+3	21+3

Додаток 2,
складений відповідно до
Типової освітньої програми ,
розробленою під керівництвом
Савченко О. Я. (наказ Міністерства
освіти і науки України від 12.08.2022
№ 743-22)

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
для 3-го класу з українською мовою навчання

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класі
Інваріантна складова	3
Українська мова	3,5
Літературне читання	3,5
Іноземна мова (англійська)	3
Математика	5
Інтегрований курс «Я досліджую світ»	3
Дизайн і технології	1
Інформатика	1
Музичне мистецтво	1
Образотворче мистецтво	1
Фізична культура	3
Усього	22+3
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження здобувача освіти	23
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)	22+3

Додаток 3,
складений відповідно до
Типової освітньої програми,
розробленою під керівництвом
Савченко О. Я. (наказ Міністерства
освіти і науки України від 12.08.2022
№ 743-22)

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
для 4-х класів з українською мовою навчання

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класі
Інваріантна складова	4
Українська мова	3,5
Літературне читання	3,5
Іноземна мова (англійська)	3
Математика	5
Інтегрований курс «Я досліджую світ»	3
Дизайн і технології	1
Інформатика	1
Музичне мистецтво	1
Образотворче мистецтво	1
Фізична культура	3
Усього	22+3
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження здобувача освіти	23
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)	22+3

Додаток 4,
до Типової освітньої програми
для 5-9 класів закладів загальної
середньої освіти (наказ МОН України
№235 від 19.05.2022)

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
для 5-6-х класів з українською мовою навчання

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах			
	5-А	5-Б	6-А	6-Б
Інваріантна складова				
Українська мова	4	4	4	4
Українська література	2	2	2	2
Зарубіжна література	1,5	1,5	1,5	1,5
Іноземна мова (англійська)	3,5	3,5	3,5	3,5
Математика	5	5	5	5
Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	2	2	2	2
Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1	1	1	1
Географія	-	-	2	2
Етика	0,5	0,5	0,5	0,5
Вступ до історії України та громадянської освіти	1	1	-	-
Історія України. Всесвітня історія	-	-	2	2
Інформатика	1,5	1,5	1,5	1,5
Технології	2	2	2	2
Інтегрований курс «Мистецтво»	2	2	2	2
Фізична культура	3	3	3	3
Усього	26+3	26+3	29+3	29+3
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження здобувача освіти	28	28	31	31
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)	26+3	26+3	29+3	29+3

Додаток 5,
до освітньої програми II ступеня,
складений відповідно до таблиці 1
Типової освітньої програми (наказ
МОН України від 20.04.2018 №405)

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
для 7-ого класу з українською мовою навчання

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класі	
	7-А	7-Б
Інваріантна складова		
Українська мова	2,5	2,5
Українська література	2	2
Іноземна мова (англійська)	3	3
Зарубіжна література	2	2
Історія України	1	1
Всесвітня історія	1	1
Музичне мистецтво	1	1
Образотворче мистецтво	1	1
Алгебра	2	2
Геометрія	2	2
Біологія	2	2
Географія	2	2
Фізика	2	2
Хімія	1,5	1,5
Трудове навчання	1	1
Інформатика	1	1
Основи здоров'я	1	1
Фізична культура	3	3
Разом	28 + 3	28 + 3
Гранично допустиме навчальне навантаження	32	32
Усього (без урахування поділу класів на групи)	28 + 3	28 + 3

Додаток 6,
до освітньої програми II ступеня,
складений відповідно до таблиці 8
Типової освітньої програми (наказ
МОН України від 20.04.2018 №405)

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
для 8-А класу з поглибленим вивченням української мови та літератури

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класі
Інваріантна складова	8-А
Українська мова	2+2
Українська література	2+2
Іноземна мова (англійська)	2
Зарубіжна література	2
Історія України	1,5
Всесвітня історія	1
Мистецтво	1
Алгебра	2
Геометрія	2
Біологія	2
Географія	2
Фізика	2
Хімія	2
Трудове навчання	1
Інформатика	2
Основи здоров'я	1
Фізична культура	3
Разом	31,5+3
Додатковий час на вивчення спеціалізованих навчальних предметів	4
Гранично допустиме навчальне навантаження	33
Усього (без урахування поділу класів на групи)	31,5+3

Додаток 7,
до освітньої програми II ступеня,
складений відповідно до таблиці 1
Типової освітньої програми (наказ
МОН України від 20.04.2018 №405)

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
для 8-Б класу з українською мовою навчання

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класі
Інваріантна складова	8-Б
Українська мова	2
Українська література	2
Іноземна мова (англійська)	3
Зарубіжна література	2
Історія України	1,5
Всесвітня історія	1
Мистецтво	1
Алгебра	2
Геометрія	2
Біологія	2
Географія	2
Фізика	2
Хімія	2
Трудове навчання	1
Інформатика	2
Основи здоров'я	1
Фізична культура	3
Разом	28,5+3
Гранично допустиме навчальне навантаження	33
Усього (без урахування поділу класів на групи)	28,5+3

Додаток 8,
до освітньої програми II ступеня,
складений відповідно до таблиці 1
Типової освітньої програми (наказ
МОН України від 20.04.2018 №405)

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
для 9-ого класу з українською мовою навчання

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класі
Інваріантна складова	9
Українська мова	2
Українська література	2
Іноземна мова (англійська)	3
Зарубіжна література	2
Історія України	1,5
Всесвітня історія	1
Основи правознавства	1
Мистецтво	1
Алгебра	2
Геометрія	2
Біологія	2
Географія	1,5
Фізика	3
Хімія	2
Трудове навчання	1
Інформатика	2
Основи здоров'я	1
Фізична культура	3
Разом	30+3
Гранично допустиме навчальне навантаження	33
Усього (без урахування поділу класів на групи)	30+3

Додаток 9,
до освітньої програми III ступеня,
складений відповідно до таблиці 2
Типової освітньої програми (наказ
МОН України від 20.04.2018 №408 (в
редакції наказу МОН України від
28.11.2019 №1493)

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
для 10-го класу з профільним вивченням математики

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класі
	10
Базові предмети	27+6,5
Українська мова	2
Українська література	2
Зарубіжна література	1
Іноземна мова (англійська)	2
Історія України	1,5
Всесвітня історія	1
Громадянська освіта	2
Алгебра	6
Геометрія	3
Біологія і екологія	2
Географія	1,5
Фізика	3
Хімія	1,5
Фізична культура	3
Захист України	1,5+0,5
Вибірково-обов'язкові предмети	3+ 0,5
Інформатика	1,5
Технології	1,5+0,5
Гранично допустиме тижневе навантаження на учня	33
Всього фінансується (без урахування поділу класу на групи)	37

Додаток 10,
до освітньої програми III ступеня,
складений відповідно до таблиці 2
Типової освітньої програми (наказ
МОН України від 20.04.2018 №408 (в
редакції наказу МОН України від
28.11.2019 №1493)

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
для 11 класів з профільним вивченням української мови та літератури

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у коасах	
	11-А	11-Б
Базові предмети	26+5,5	26+5,5
Українська мова	2+2	2+2
Українська література	2+2	2+2
Зарубіжна література	1	1
Іноземна мова (англійська)	2	2
Історія України	1,5	1,5
Всесвітня історія	1	1
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	3+1	3+1
Біологія і екологія	2	2
Географія	1	1
Фізика	3	3
Астрономія	1	1
Хімія	2	2
Фізична культура	3	3
Захист України	1,5+0,5	1,5+0,5
Вибірково-обов'язкові предмети	3+0,5	3+0,5
Інформатика	1,5	1,5
Технології	1,5 +0,5	1,5+0,5
Гранично допустиме тижневе навантаження на учня	33	33
Всього фінансується (без урахування поділу класу на групи)	35	35